

Sarajevo, 13.11.2014. godine.

Predmet: Izlaganje na regionalnoj konferenciji: Inkluzivno obrazovanje bez diskriminacije 17.11.2014.

Poštovani, koristim ovu priliku da pozdravim sve prisutne u ime Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Isto tako, koristim i ovu priliku da se zahvalim na pozivu organizatoru konferencije i ukazanoj prilici da izložem, te posebno organizaciji Kali Sara koja je inicirala cijeli ovaj projekat i u isti uključila Instituciju ombudsmena.

Svoje izlaganje podijelio bih u dva dijela; u prvom izložiti ću razloge zbog kojih Institucija ombudsmena podržava ovaj i druge antidiskriminacijske programe; a u drugom dijelu osvrnut ću se na ovaj konkretni program i neke njegove specifičnosti, te razloge zbog kojih smatramo da isti nije relevantna samo za Kanton Sarajevo, nego i dobar model koji bi se mogao primjenjivati i dalje.

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine kao centralna institucija za provođenje Zakona o zabrani diskriminacije smatra da je postizanje principa jednakog tretmana i uklanjanje svih oblika diskriminacije treba u najvišem broju slučajeva razmotriti sve oblike pozitivnih mjera ili privremenih posebnih mjera usmjerenih ka otklanjanju posljedica diskriminacije.

Ovom prilikom nije potrebno posebno izlagati probleme s kojima se u procesu obrazovanja suočavaju pripadnici romske nacionalne manjine, s obzirom da smo svi svjesni razmjera tih problema, te potrebe da se poduzmu sve potrebne mjere za prevazilaženje istih.

Kada u praksi razmatramo potrebu za uvođenjem i provođenjem pozitivnih mjera u svrhu otklanjanja posljedica diskriminacije često se suočavamo sa pitanjima da li za iste postoji potreba, da li su osnovane i opravdane.

Ovom prilikom želimo podsjetiti na praksu komiteta koji se bave provođenjem Međunarodne konvencije o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije i Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije u odnosu na žene, koji su isticali da obaveze vlasti da poduzimaju mjere ka postizanju jednakog tretmana i otklanjanju diskriminacij, nisu umanjene ukoliko ne postoji dokazani slučaj diskriminacije u odnosu na neku oblast.

Nadalje, često su u svojoj praksi isticali da sama činjenica da imamo neizblansiran odnos pripadnika neke grupe pri ostvarivanju određenih prava u odnosu na većinsko stanovništvo, je i više nego dovoljna činjenica koja opravdava sve vrste pozitivnih mjera, a u koje možemo uvrstiti i ovaj program.

Sada bih se osvrnuo i na ovaj konkretni program, odnosno podzakonski akt koji bi trebao biti uveden. Za isti možemo reći da što se tiče definicija, odredbi, označavanja nadležnih tijela da je u skladu sa odredbama Zakona o zabrani diskriminacije. Nadalje, isti je prilagođen ustavnopravnoj strukturi u Bosni i Hercegovini, vezano za nadležnosti obrazovanja, kao i zakonskim definicijama i propisima koji se odnose na oblast obrazovanja. On ima za cilj da približi i dodatno omogući zaštitu od diskriminacije svim učesnicima u obrazovanju, ne samo učenicima, roditeljima, nego i nastavnicima.

U ovoj fazi, odnosno prije same primjene ne možemo pretpostaviti da li će se eventualno u njegovoj primjeni pojaviti određene neusaglašenosti i drugi problemi, ali ukoliko do toga i dođe uvijek možemo pristupiti izmjenama i dopunama istog. Koliko god težili da imamo jedan kvalitetan podzakonski akt, kojim možemo predvidjeti i odgovoriti na sva pitanja u praksi, ne smijemo u nastojanju da dobijemo perfektni podzakonski akt odgađati mjere usmjerene ka otklanjanju diskriminacije.

Oblast obrazovanja je izuzetno bitna te svaka mjera, svaki propis i svaki dokument koji ima za cilj da podigne nivo zaštite od diskriminacije je bitan. Institucija ombudsmena će pomno pratiti i nastojati da sve istrage u vezi prijave diskriminacije okonča u što kraćem roku, i da predloži sve mjere usmjerena ka otklanjanju iste.

Ovom prilikom dodatno bih se osvrnuo na ovaj program, te još jednom istaknuo razloge zbog kojih cijeli ovaj proces smatramo dobrim primjerom. Isti je iniciran od strane civilnog društva, od organizacija koje su već duži period bave pitanjem inkluzije u obrazovanju. U kreiranju ovog programa su uključeni ljudi iz različitih profesija i oblasti: nastavnici, psiholozi, pedagozi, predstavnici civilnog društva, kao i druga lica koja su uključena u proces obrazovanja.

Prilikom razvijanja ovog programa uzeto je u obzir da on nije samo namijenjen pripadnicima romske nacionalne manjine, nego za sve grupe i pojedince koji mogu biti izloženi diskriminaciji, odnosno zbog kojih moramo razviti sistem inkluzivnog obrazovanja.

Smatramo da rješavanje pitanja diskriminacije u obrazovanju ne može biti prevaziđeno ukoliko ne budu uključeni svi relevantni faktori u ovom procesu; počevši od roditelja, škola, nastavnika, pedagoga, psihologa, nadležnih institucija itd.

Na kraju, kao ilustraciju potrebe da se sve profesije uključe u otklanjanju diskriminacije, moramo se prisjetiti jedne od najznačajnijih presuda u oklanjanju diskriminacije u obrazovanju, a to je presuda Vrhovnog suda SAD- u predmetu *Brown v. Board Of Education*. U toj presudi; Vrhovni sud SAD-a je kao jedan od dokaza o štetnosti diskriminacije i posljedice koje ista ima na djecu u procesu obrazovanja uzeo i radove psihologa.

S tim, zaključujem ovaj dio izlaganja, želeći naglasiti da je rad i doprinos svih u ovom procesu bitan i jednak.

Vrlo rado ću odgovoriti na sva Vaša pitanja u dijelu predviđenom za diskusiju.